

DRAMA TMAVÉ NOCI

V jednom ze sychravých a temných zimních večerů kráčet po skalnaté stezce směrem k pobřeží jeden z mužů nepočtené španělské posádky. Šel na stráž, na útes nad zátokou, kde měl držet hlídku až do rána. Nebylo to právě bezpečné místo. Už několikrát právě tady pod rouškou noci přistáli pašeráci a došlo tu ke krvavým bitkám.

Husté černé mraky chvilkami odkrývaly a zase zahalovaly tichou tvář měsíce. Malá svítilna v ruce vojáka stěží osvětlovala úzkou stezku. Mladý voják, jemuž nemohlo být ještě ani pětadvacet let, šel zvolna, s opatrností, která působila dojmem ospalosti. Nikdo mu také jinak neřekl než Spáč, Spáč José. Uspnul a zdravě spal, kdykoli jen to bylo v těchto časech možné, třeba v pravé poledne. Byl vysoký, hubený, nikoli však slabý. Naopak: svalnaté ruce svědčily o tom, že by byl nebezpečným protivníkem komukoli, s nímž by se musel střetnout. A z jeho jiskrných černých očí pod hustým obočím by mohl bystřejší pozorovatel lehce vyčíst, že i jeho netečná ospalost je jen zdánlivá, že je to jen vnější zdání a maska, pod níž bystře hrají všechny smysly.

Spáč José kráčet nocí a několikrát se zachvěl. Cosi mu našeptávalo, že kapitán nevybral a neposílá na dnešní stráž právě jeho pouhou náhodou. Nebyl sice s to rozpoznat možný důvod, nicméně ten zvláštní pocit v něm vyvolával rostoucí podezření a nutil ho k mimořádné ostražitosti.

Když došel až na určené místo, postavil svítilnu tak, aby osvětlovala jen úvoz vedoucí k vesničce. Pak však poodstoupil zpátky do tmy, tak aby ještě viděl na zátoku i na úvoz, ale sám aby zůstal skryt v temnotě. Potom se zahalil do svého pláště a ulehl. Na spánek však neměl ani pomyslení...

Asi za půl hodiny poté lehce zaharašil písek na cestě. O chvilku poz-

ději se ve spoře osvětleném úvozu objevil obrys černé postavy. Zůstala stát a rozhlížela se.

„José!“ ozvalo se tiché volání. José poznal hlas kapitána.

Má se ozvat? Nemá...?

Znovu v něm zesílilo zvláštní, nevysvětlitelné podezření, že se dnes chystá cosi podivného – a on že v tom má hrát úlohu spáče. Mlčel tedy, jako by opravdu spal.

„José, spíš?“

Ten opět neodpověděl. Kapitán se upřeně díval k místu, kde José ležel. Zdálo se, že vidí Josého ležící postavu a že ho proti všemu očekávání uklidňuje zjištění, že opravdu spí. Chvilku ještě bez hnutí čekal. Potom se potichu vydal dál. Opatrně sestupoval dolů ke břehu. José ho přivřenými víčky bedlivě sledoval. Snažil se dohlédnout co nejdál po mořské hladině, pokud mu to umožňovalo mdlé měsíční světlo, chvilkami slabě pronikající hustými mraky. Neviděl nic, ale pak najednou zaslechl jakýsi šumot, pak i tiché plesknutí vesel o vodu. Šumot i záběry vesel byly stále zřetelnější. O něco později bylo možné rozpoznat obrys loďky, která se rychle blížila ke břehu.

Když loďka přistála, vystoupili z ní tři muži. Rozhlíželi se – a tu jim ze stínu skály vyšel vstříc kapitán. Krátce spolu hovořili, pak kapitán pohybem ruky vyzval dva z nich, aby šli s ním. Třetí se vrátil do loďky. José pozorně sledoval ty dva, co vešli s kapitánem do úvozu. Podle oděvu to nebyli pašeráci. Oba byli ozbrojeni dlouhými katalánskými noži, šli opatrně a nejistě se pohybovali tmou. Najednou strnuli. Pod Josém se udrolil drobný kamínek a šinul se po svahu do úvozu. Oba muži se okamžitě chopili nožů, ale kapitán je šeptem uklidňoval: „To nic, nemějte obavy, ten spí tak, že ho neprobudí ani rachot hromu...“ Vydali se tedy dál, až zcela zmizeli v černé noci.

Ani José nezůstal na svém místě.

Po čtyřech, tiše jako kočka, se plazil k pobřeží a nespouštěl oči z muže, který zůstal v loďce, povytažené na břeh. Byl sehnutý ke dnu lodice a cosi tam smotával. Šumot vln dovolil Josému, aby se nepozorovaně dostal až k přídi člunu. Tam se naráz vztyčil a namířil pušku proti neznámému.

„Jediný pohyb, a střelím!“

Cizinec se prudce otočil a zůstal stát bez hnutí.

Jeho tvář prozrazovala úlek, spíše však překvapení než strach.

„Kdo jste?“ zeptal se neznámý s nádechem hrdosti, která ustupuje síle, nehodlá se však vzdát.

„Říkají mi Spáč José, ale jak se můžete přesvědčit, nějak se mi dnes nechce spát. A nezdá se mi, že by vám to působilo potěšení.“

„To bych prosil,“ řekl tiše muž.

„Může mi být celkem jedno, co tu pohledáváte. Pašerák, jak vidím, nejste.“

„To bych prosil,“ řekl neznámý podruhé, hlasem o stupeň nevrlejší.

„Francouz zřejmě taky ne.“

„To bych prosil,“ řekl cizinec do třetice – a už s patrnou podrážděností. Dalo se z ní vyčíst, že je pod jeho důstojnost dát se zpovídat obyčejným vojákem a že jen hlaveň pušky, která na něho míří, mu brání mluvit a jednat jinak.

„Podívejte se, pane, je mi také jedno, co jste si dojednali s kapitánem...“

„Kapitán nás tedy zradil?“

„S kapitánem já ve vaší věci nemám nic společného a jak říkám, nemusí mě zajímat, co zajímá vás čtyři. Ale jak já kapitána znám, zadarmo vám nepomáhá. Kolik od vás dostal?“

José kladl otázky nazdařbůh. Neměl tušení, oč těm čtyřem jde. Měl jen pocit, že se tu pod rouškou noci odehrává cosi, co by nesneslo denní světlo. Utvrdil ho v tom pohled na provazový žebřík, který ležel stočený u nohou neznámého muže. A hnětlo ho pomyšlení, že s ním, s José, kapitán počítal a počítá jako s ospalým hlupákem, jehož lze snadno přelstít. A právě tenhle pocit vzdoru ho přiměl k hovoru, který vedl.

„Kolik od vás dostal?“ opakoval svou otázku.

„Čtyřicet uncí zlata,“ odpověděl neznámý s netrpělivou nevrlostí.

„Pak já se spokojím s osmdesáti uncemi,“ řekl José. „Pokud chcete, abych mlčel a šel dál po svých a neptal se vás, k čemu je například ten provazový žebřík u vašich nohou.“

Cizinec se zarazil. Nepochybně považoval Josého požadavek za holou nestoudnost. Na druhé straně mu však bylo jasné, že mu nezbyvá, než vzít tuhle nestoudnost na vědomí, má-li se ho nějak zbavit. Stáhl z prstu drahocenný prsten a podal ho Josému. „Zlato už nemám, vezmi si tenhle prsten, lotře. Ale ručíš mi hlavou za to, že jsi tu dnes v noci nikoho neviděl, nic neslyšel a nic že nevíš!“

José s uspokojením vážil v ruce těžký prsten.

„Můžete se, pane, spolehnout. Od této chvíle jsem pro celou dnešní noc hluchý, němý a slepý. Teď mohu klidně spát až do rána.“

Na zámku v tak pozdní hodinu svítilo jedno jediné velké okno. Byla to ložnice se starožitným nábytkem, rozlehlý pokoj, osvětlený visutou lampou. Velké, až k podlaze sahající okno vedlo na balkon, který byl asi deset metrů nad zemí.

V rohu ložnice seděla u postýlky svého tříletého synka mladá vdova, hraběnka Luisa. Její jemná tvář byla pobledlá, poznamenaná hlubokým smutkem, jež čas stále ještě nemohl utišit. Dlouho do noci tu sedávala u malého Fabiana a v jeho tváři hledala a nacházela rysy tváře nešťastného dona Juana.

Ani dnes nemohla usnout. Co chvíli se vítr opřel o skla velkého okna, vytrvale a vtíravě sténala meluzína, tu hlasitěji, tu zas jenom tiše jako dech, ale tíživě jako zhmotnělý žal. Náhle se prudkým trhnutím otevřelo okno na balkon, ložnicí se prohnal silný víchř a s jeho poryvem rázně do pokoje vešel muž zahalený do černého pláště, tvář zpola skrytou pod černým kloboukem. Hraběnka zděšením strnula jako socha.

„Neopovažujte se volat o pomoc,“ zavelel přísně neznámý, „je-li vám milý život tohoto dítěte!“

V těch slovech bylo tolik příkré nenávisti, až se hraběnce hrdlo sevřelo jako pod stiskem silné ruky. Jen stěží ze sebe vypravila:

„Kdo jste? Co tu chcete?“

Muž sňal z hlavy černý klobouk a zcela odkryl svou tvář. „Přišel jsem, abych se stal hrabětem z Mediany.“

Jen na okamžik hraběncina tvář ožila. Vzápětí však zbledla a zděsila se ještě víc. Poznala v neznámém Antonia, bratra svého muže. Před několika lety se měla stát jeho ženou, ale rozhodla se pro staršího z bratrů. Antonio pak ze zámku odešel a neměli už o něm žádné zprávy. Někteří tvrdili, že i on padl v boji proti Francouzům, ale důkazy i přímí svědkové chyběli. V hraběnce se v první chvíli objevil záknit radosti, že žije, že nepadl. Rychle vstala a popošla k němu. Vzápětí ovšem pochopila, oč teď Antoniovu jde. Polila ji hrůza. Chtěla se vrhnout k synovi, ale Antonio ji třemi prudkými kroky předešel.

„Proboha,“ zasténala hraběnka. „Dejte milost mému dítěti, ničím vám přece neublížilo!“

„Neublížilo?“ ušklíbl se Antonio. „Teď je on,“ ukázal k postýlce, „hrabětem z Mediany. Jemu náleží jméno i majetek mého bratra, jehož žena byla přece mou nevěstou!“

Hraběnka si zakryla tvář rukama. „On na tom přece nemá nejmenší vinu,“ rozplakala se, „on sám vám nic zlého neudělal.“

„A kdo říká, že chci udělat něco zlého jemu?“ pronesl Antonio poněkud mírněji. „Napřed mě vyslechněte – a pak mě sudte! Pro něho přece nebude žádnou újmou, když se zřekne majetku i titulu, z nichž dosud nemohl nic mít, a když bude žít a nevědět nic o tom, co mu v budoucnu mohlo náležet..., protože mu o tom nikdo nebude moci nic povědět...“

„Vy ho chcete ode mne navždycky odloučit?“ zděsila se hraběnka. „Prosím vás, ve jménu božím vás prosím, nedělejte to... Nejste přece tak zlý, vždyť by vás potom do smrti tížilo svědomí o takové vině.“

Don Antonio hleděl vzhůru, kamsi mimo hraběnku. Mluvil s neúprosným chladem. „Domnívá se paní hraběnka, že jsem se odvážil k tomuto kroku jenom proto, abych se snad teď dal pohnout prosbami? Mé rozhodnutí je nezvratné. Toto dítě je dnes naposledy pod střechou zámku mých předků. A nechcete-li, abych musel použít tuhle dýku, připravte sebe i syna na cestu. A pospěšte si, moji lidé neradi čekají.“

Hraběnka pochopila, že není pomoci. Přistoupila tedy k postýlce a synka probudila. Podíval se na ni, usmál se a přitiskl se k ní. Třesoucíma rukama ho začala oblékat. Marně všechno prodlužovala, nikde nikdo, nikde nic, co by jí mohlo dát sebemenší naději na záchranu. Když chlapce už zcela oblečeného naposledy políbila, beze slova a beze smyslu klesla na koberec.

Nedbaje na vzlykot malého Fabiana, který nemohl pochopit, co se to kolem něho děje, přistoupil don Antonio k otevřenému oknu a zapískl. Netrvalo dlouho a nad zábradlí balkonu se vysunula temná postava. Do pokoje spěšně vešel jeden z dvou mužů, které pozoroval José na své noční hlídce.

„Vezmi tu ženu,“ chladně přikázal don Antonio, „a snes ji dolů. Já slezu s chlapcem za tebou.“

Zhasli lampu, poslední světlý bod nad krajem v této noci.

Zvolna a potichu, v hluboké tmě, nikým nepozorováni, slezli oba muži po provazovém žebříku dolů, nejprve na nádvoří, potom s třetím mužem, který hlídal pod oknem a smotával provazový žebřík, stejným

způsobem i přes zámeckou hradbu. Skalní stezkou a úvozem se dostali zpátky k pobřeží.

„Proved'te, co jsem vám přikázal,“ zavelel don Antonio – a odevzdal Fabiana do rukou druhého muže. Oba, jeden s hraběnkou a druhý s Fabianem, zmizeli směrem ke člunu. Zanedlouho se vrátili, němě kývli hlavou – a pak se všichni i s donem Antoniem pustili skalnatým úvozem do vnitrozemí.

Byla to náhoda, že právě téže noci, k ránu, když už lehce svítalo, plula podél pobřeží francouzská válečná korveta. Muž, který držel stráž na přídi, upozoroval na vlnách nízkým neřízený člun, v němž rozpoznal lidskou postavu a z něhož zaslechl i dětský pláč.

Okamžitě to hlásil poručíkovi.

„Spusť člun, Bois-Rosé, a zjisti, oč jde!“

Bois-Rosé, muž, který držel stráž, ihned příkaz splnil. Zanedlouho se vrátil, v náručí s malým chlapcem, zcela vysíleným a tiše plačícím. „V člunu byla mrtvá žena, pane, zabitá dýkou. A u ní tenhle chlapec.“

„Co si s ním počneme?“ ptal se poručík bezradně, ale se zřejmým soucitem.

„Když dovolíte, pane,“ řekl Bois-Rosé, „nechám si ho u sebe. Až někde přistaneme u španělských břehů, pokusím se pátrat po jeho příbuzných. Co víc můžeme udělat?“

„Dobrá,“ souhlasil poručík. „Jdi, ošetři ho a ulož ho na lůžko. A buď mu zatím dobrým otcem.“

Uplynula dvě léta. Za celou tu dobu korveta u španělských břehů nepřistála. Námořník Bois-Rosé, původem francouzský Kanadčan, nemohl při nejlepší vůli splnit, co slíbil. O to více k malému chlapci přilnul a zamiloval si ho jako vlastního syna. I chlapec přilnul k němu jako k otci, a pokud jen to bylo možné, byli jeden s druhým pospolu.

Byla to ovšem léta bojů.

Jednoho dne byla korveta na širém oceánu přepadena mnohem silnější anglickou lodí. Nebylo těžké odhadnout výsledek střetnutí. Uprostřed nejzuřivějšího boje, v nejběsilejším hluku střelby, vyběhl na palubu i malý Fabian a přitiskl se k Bois-Rosému jako vyplašený a bezradný ptáček. V hlubokém dojetí strhl Bois-Rosé chlapce k sobě a vlastním tělem ho chránil před střelami.

„Chlapče zlatý,“ hladil mu hlavu. „Tady zůstat nemůžeš, musíš dolů, do podpalubí, ale napřed mě dobře poslouchej a vryj si do hlavy, co ti povím... Já z tohoto boje živý nevyvážnu. Mám tě rád jako vlastního syna, život bych za tebe dal, ale nejsi můj syn... Já tě jenom našel u španělských břehů, v člunu na moři, u ženy, která asi byla tvou matkou a kterou kdosi zabil... Chtěl bych, aby sis to dobře zapamatoval a abys...“

Nedomluvil.

Náhodná střela ho zasáhla do levého spánku. Bezvládně klesl na palubu – a Fabian, plačící a k smrti vyděšený, se rozběhl zpátky do podpalubí.

Bois-Rosé nezemřel. Rána do spánku, byť krvavá, ho jen omráčila. Když se však probрал z mdloby, ležel v podpalubí anglické lodi jako zajatec, a co se stalo s Fabianem, to se už nedověděl.

Zbývá ještě dodat, co se mezitím odehrálo na španělském pobřeží, u skalisek, na nichž stál zámek hrabat Medianů.

Así týden po nevysvětlitelném zmizení hraběnky Luisy a jejího synka našli rybáři její mrtvé tělo v člunu, který vlny vyplavily na břeh. Po malém Fabianovi však nebylo ani stopy. Správce zámku ovinul na znamení smutku zámeckou korouhev černým sukнем a vlastní rukou zhotovil a postavil kříž na tom místě, kde rybáři člun s mrtvou hraběnkou našli.

Dohadů o příčinách její smrti bylo mnoho, ale pravdu nikdo nevy pátral. A tak se poznenáhlu na tragickou událost zapomínalo, zejména když se za nějaký čas objevil don Antonio, také už pokládáný za mrtvého, a když se ujal vlády ve starobylém sídle svých předků.

